

**TÜRK VATANDAŞLARINA AİT OLUP YUGOSLAV
FEDERATİF HALK CUMHURİYETİNCE
MİLLİLEŞTİRİLMİŞ BULUNAN MAL, HAK VE
MENFAATLERİN TASFİYESİ HAKKINDA KANUN**

Kanun Numarası	: 1135
Kabul Tarihi	: 17/3/1969
Yayımlandığı Resmî Gazete	: Tarih: 29/3/1969 Sayı: 13161
Yayımlandığı Düstur	: Tertip: 5 Cilt: 8 Sayfa: 1689

Genel hükümler:

Madde 1 – Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyeti tarafından mal, hak ve menfaatleri devletleştirilen ve diğer tahdidi tedbirlere tabi tutulan Türk vatandaşlarının alacaklarına karşılık alınan tazminat; bu kanunda yazılı esaslar dahilinde tespit ve takdir olunarak hak sahiplerine ödenir.

Tazminattan istifade edecek olanlar:

Madde 2 – Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyeti tarafından 5/12/1946 ve 28/4/1948 tarihlerinde yapılan millileştirme ve sair tedbirler dolayısıyla mal, hak ve menfaatlerine el konulan Türk vatandaşları tazminattan istifade ederler.

(Değişik: 5/5/1976 - 1988/1 md.) Tazminattan yararlanabilmek için, Anlaşmanın imza edildiği 13 Temmuz 1956 tarihinde Türk Vatandaşı olmak şarttır. Ancak, İskan Kanunu hükümlerine göre göçmen olarak kabul edilenler, 13 Temmuz 1956 tarihinde Türkiye'ye gelmiş ve bu Kanunun yürürlüğü tarihine değin Türk Vatandaşlığına alınmış olmak şartıyla tazminattan yararlanabilirler.

Tazminattan istifade edemeyecek olanlar:

Madde 3 – Durumları aşağıdaki fıkralara uyanlar 5597 ve 7050 sayılı kanunlarla tasdik olunan tazminat anlaşmalarından istifade edemezler.

a) Yugoslavya'da Federatif Halk Cumhuriyetinin kurulduğu tarihten önce mal, hak ve menfaatlere Yugoslav Krallığı zamanında Agrar ve Kolonizasyon kanunlarına göre millileştirilmiş olanlar,

b) İkinci Dünya Savaşında malları zarar gördüğü gerekçesiyle tazminat verilmesini isteyenler,

c) **(Değişik: 5/5/1976 - 1988/2 md.)** 13 Temmuz 1956 tarihinde Türk Vatandaşı olmayanlarla, İskan Kanunu hükümlerine göre Türkiye'ye 13 Temmuz 1956 tarihinden sonra göçmen olarak gelenler, 13 Temmuz 1956 tarihinde veya daha önce göçmen olarak gelmesine rağmen, bu Kanunun yürürlüğü tarihine değin Türk Vatandaşlığına alınmamış olanlar.

d) 6/4/1941 tarihinden sonra şahısların birbirleri aleyhine tapu senetlerine itiraz etmiş olmaları sebebiyle mahkemelere intikal eden ve 13/7/1956 tarihinde henüz neticelenmemiş olan ihtilaflar sonunda Türk vatandaşları lehine verilen ilamlara müstenit mal, hak ve menfaat sahipleri,

e) **(Ek: 5/5/1976 - 1988/3 md.)** Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen aybaşından başlayarak 6 ay içinde tazminat için başvurmayanlar.

Hak sahiplerinin vermekle yükümlü oldukları belgeler:

Madde 4 – (Değişik 5/5/1976 - 1988/4 md.)

Tazminattan yararlandırılmasını isteyenler haklarını aşağıdaki yazılı belgelerle kanıtlama zorunluluğundadırlar.

a) Kayıtlı bulundukları nüfus veya iskan idarelerinden alacakları Türkiye'ye geliş tarihiyle vatandaşlığımıza alındıkları tarihi gösterir belge veya nüfus hüviyet cüzdanı veya onaylı örneği

b) Mal, hak ve yararlarının millileştirildiğini veya diğer sınırlayıcı tedbirlere bağlandığını, nitelik, tutar ve türünü gösterir Yugoslavya resmi makamlarınca verilmiş ve usulüne göre onanmış belge ve kararların asıl veya örnekleri,

Bu belge ve kararların asıl veya örneklerinin bulunmaması durumunda 9 uncu madde gereğince işlem yapılmak üzere;

1) Taşınmaz mallar için tapu senetleri veya onun yerine geçen belgelerin asıl veya örneklerini, tapu senetleri veya onun yerine geçen belgeler yoksa taşınmaz malların kimlerin olduğunu belirten ve bunların saptanmasına yarayan mahkeme kararları, kira sözleşmeleri, vergi kayıtları ve makbuzları gibi diğer belgelerden birini,

Taşınmaz mallar dışındaki mal, hak ve yararlar için bunların saptanmasına yarar ve kimlerin olduğunu, nitelik, tutar ve türünü gösterir her çeşit belge, asıl veya örneklerini,

2) Veya mal, hak ve yararların niteliğini, kimlerin olduğunu, tutar ve türünü bunların saptanmasına yarar diğer bilgileri kapsayan beyannameyi,

c) Verilen veya idarece sağlanan ve mal, hak ve yararların millileştirildiğini veya diğer sınırlayıcı tedbirlere bağlandığını gösterir belge ve yazılarda malik olarak gösterilen kişi hayatta değilse, mirasçıları gösterir Yugoslav veya Türk mahkemelerinden verilen kesinleşmiş veraset belgesi.

Takdir ve Tevzi Komisyonu:

Madde 5 – (Değişik: 5/5/1976 - 1988/5 md.)

Başvuranların bu Kanunla ilgili hukuki durumu takdir ve Dağıtım Komisyonunca incelenir.

Bu Komisyon;

a) Maliye, Devlet (Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü), Adalet, Ticaret bakanlıkları ile T.C. Merkez Bankası'na atanan birer temsilcilerin katılımıyla 2 ay içinde tamamlanır.

b) Yugoslavya'da mal, hak ve yararları bulunan vatandaşların haklarını koruma dernekleri federasyonu tarafından seçilmiş iki temsilci komisyon çalışmalarına katılabilir. Bu temsilciler komisyon çalışma ve kararlarında birer oy sahibidir.

Komisyon çalışmalarına gerektiğinde Dışişleri Bakanlığınca atanan bir temsilci de katılabilir.

Komisyonca Maliye Bakanlığı temsilcisi Başkanlık eder.

Komisyon (a) ve (b) fıkralarındaki temsilcilerin çoğunluğu ile toplanır.

Kararlar toplantıda bulunan temsilcilerin çoğunluğu ile verilir.

Komisyon kararlarına, aynı komisyona tebliğ tarihinden başlayarak sadece bir kez olmak üzere 30 gün içinde itiraz edilebilir.

Komisyonun görev ve yetkileri ile üyeler, memurlar, federasyon temsilcileri ve çevirmenin ücret ve gündelikleri yönetmelikte saptanır.

Komisyonun aylık toplantı sayısı ile gün ve saatleri Maliye Bakanlığınca saptanır.

Komisyonca tutulacak defterler:

Madde 6 – Müracaatları tetkik ederek karara bağlamakla görevli Takdir ve Tevzi Komisyonunca; noterden tasdikli karar defteri, ödeme defteri ve lüzumlu görülen sair yardımcı defterler tutulur. Bu defterlerin tanzim şekli Yönetmelikle belirtilir.

Hakkı düşüren sebepler:

Madde 7 – Evvelce Dışişleri Bakanlığına veya Takdir ve Tevzi Komisyonu Başkanlığına başvuranlardan halen gösterdikleri adreslerde bulunmadıklarından kendilerine Komisyonca yapılan tebliğatlar PTT İdaresince iade olunanlara ve ilan ve tebligata rağmen hiç belge ibraz etmeyen veya belgelerini noksan verenlere Tebliğat Kanunu gereğince tebliğ suretiyle bir aydan az, altı aydan çok olmamak üzere Komisyonca yeniden mehil verilir.

(Değişik fıkralar: 5/5/1976 - 1988/6 md.)¹

Süre belgenin niteliğine göre Komisyonca saptanır.

Verilen süreye rağmen, istenilen belgelerle beyannameyi bu süre içinde vermeyenlerin hakkı düşer.

Ancak, 4 üncü maddenin (c) fıkrasında yazılı veraset belgesi, tazminata konu mal, hak ve yararların millileştirildiğinin saptanmasından sonra istenir. Ve bu belge yoksa sağlanması

¹ Bu maddenin orijinal metnindeki son iki fıkrası değiştirilerek yeniden düzenleme sırasında 4 fıkra haline getirilmiştir.

için yapılacak tebliğ tarihinden başlayarak 3 ay içinde yetkili mahkemeye başvurulmuş ve kesinleştiğı tarihten başlayarak aynı süre içinde verilmiş olması zorunludur.

Mal, hak ve yararlar da ortak olanlardan birinin, kendisine verilen süre içinde istenilen belge ve beyannameyi vermesi durumunda, diğerleri süresinde belge ve beyanname vermemiş olsalar da hakları zarar görmez.

Tazminat olarak dağıtılacak para:

Madde 8 – Hak sahiplerine dağıtılacak para 7050 sayılı Kanunla tasdik olunan Tazminat Anlaşmasına göre, Yugoslav Federatif Halk Cumhuriyetinin vermeyi yükümlendiğı 3 750 000 Birleşik Amerika Dolarının tutarı olan ve iki milli bankaya yatırılmış olan Türk Parası ile bunun faiz ve sair gelirlerinin toplamıdır.

(Ek: 5/5/1976 - 1988/7 md.) İki bankadaki tutarı diğer milli bankalara nakle ve kesin dağıtıma başlandığı anda, faiz getirmeyen bir hesaba almaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Kıymet takdirine ait esaslar:

Madde 9 – (Değişik: 5/5/1976 - 1988/8 md.)

Mal, hak ve yararları millileştirilen veya sınırlayıcı diğer tedbirlere bağlanan, bu suretle zarar gördükleri Takdir ve Dağıtım Komisyonunca karara bağlanan kimselere verilecek tazminatta o mal, hak ve yararların 4 üncü maddenin (b) fıkrasında yazılı belge ve kararlardan veya bunların yerine geçen Yugoslav Makamlarının yazılarındaki niteliğı, türü, tutarı, yüzölçümü, eklentisi ve yapı durumu, varsa bağlı olmamak şartıyla değeri ve benzeri gözönüne alınır ve Komisyonca saptanacak değerler esas tutulur.

Belge, karar ve yazılarda Dinar olarak belirtilen değerler millileştirme tarihindeki kurlara göre Türk parasına çevrilerek gözönüne alınır.

(Mülga üçüncü fıkra :16/7/2004-5228/60 md.)

Bu inceleme ve araştırma malların değerleri için de yaptırılabilir.

Komisyonca saptanacak değerler; köylerdeki arsa ve arazi için bir dekarı 500, her konut ve eklentisi için 15 000, Kentlerdeki arsa ve arazi için bir dekarı 2 000, her yapı için 40 000 liradan aşağı olamaz.

Tazminatın ödeme şekli:

Madde 10 – Takdir ve Tevzi Komisyonunca, hak sahiplerinin tamamı tespit ve 9 uncu madde gereğince alacakları tazminat ve tutarları bulunduktan sonra ödemeye başlanır.

Bulunacak kıymetlerin toplamı 8 inci maddede belirtilen tazminattan fazla olduğu takdirde bu alacaklardan belirli oranda indirme yapılır.

Ödenecek tazminat miktarı takdir ve Tevzi Komisyonu tarafından karara bağlandıktan sonra, tespit olunan tazminat hak sahibi veya ilgisine ödenir. Ödemenin şekli, usulleri yönetmelikte belirtilir.

Önceden ödeme:

Madde 11 – (Değişik: 5/5/1976 - 1988/9 md.)

4 üncü maddenin (b) fıkrasında yazılı Yugoslav resmi makamlarından verilmiş ve usulüne göre onanmış belge ve kararların asıl ve örnekleri ile aynı maddenin (a) ve (c) fıkralarında yazılı belgeler tamamlandığı takdirde, Komisyonca hak sahibi olduğu saptananlara 9 uncu madde hükümlerine göre gerek kesin ve gerek geçici olarak saptanacak tazminat alacaklarının,

a) 50.000 Türk Lirasını geçmeyen kısmının tamamı,

b) 50.000 Türk Lirasını geçenlerin % 80'i, 10 uncu maddedeki esaslara bakılmaksızın ön ödeme olarak ödenir.

Madde 12 – (Mülga: 5/5/1976 - 1988/10 md.)²

Madde 13 – Bu kanunda sözü edilen yönetmelik Maliye Bakanlığınca hazırlanır.

Madde 14 – (Değişik: 5/5/1976 - 1988/11 md.)

Bu Kanunun 1 inci maddesinde yazılı nedenlerle ileride Yugoslavya'dan alınacak tazminatın dağıtım şekli ve şartlarını ve ilgililerden istenilecek belgelerin niteliğini, 6 aydan az olmamak üzere istenilecek belgelerin verilme süresini saptamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Geçici Madde 1 – (17/3/1969 - 1135 sayılı Kanunun numarasız Geçici Maddesi olup teselsül için numaralandırılmıştır.)

7/2/1962 tarih, 6/185 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile teşekkül etmiş olan Takdir ve Tevzi Komisyonunun 31/8/1962 tarih ve 6/874 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren yönetmelik gereğince yapmış olduğu muameleler, kararlar bu kanun gereğince yapılmış sayılır.

Bu Komisyona evvelce ibraz edilmiş olan ve kanunun 4 üncü maddesinde yer alan belgeler bu kanuna göre ibraz edilmiş addolunur.

Geçici Madde 2 – (Ek: 5/5/1976 - 1988/12 md. ile gelen Geçici 1 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Bu Kanunun,

a) 1 inci maddesi, 13/7/1956 tarihinde Türk vatandaşı olmadıkları gerekçesiyle istemleri reddedilenlerden durumları bu maddeye uygun bulunanlar,

b) 4 üncü maddesi, mallarının millileştirildiğine ilişkin belgenin sağlanması için yapılan tebliğ üzerine 6 aylık süre içinde veya daha önce cetvel veya beyanname ile

² 5/5/1976 tarih ve 1988 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi ile; "Kaldırılan 12 nci maddeye göre ödeme yapılmış olanlar hakkında bu maddenin 2 ve 3 üncü fıkraları hükümlerince işlem yapılmaya devam edileceği" hükmüne bağlanmıştır.

vatandaşlık durumlarını gösterir belgeyi vermelerine rağmen, aynı süre içinde 1135 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (b) ve (c) fıkralarında yazılı belgeleri vermemeleri nedeniyle istemleri reddedilenler,

c) 6 ncı maddesi, veraset belgesini aynı şekilde 6 aylık sürede vermeyenler,

d) 8 ve 9 uncu maddeleri, mallarının millileştirilmesi nedeniyle hak sahibi olduklarına karar verilip kendilerine ödeme yapılanlara da uygulanır.

Geçici Madde 3 – (Ek: 5/5/1986 - 1988/12 md. ile gelen Geçici 2 nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar 1135 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde yazılı belgeleri aynı kanunun 7 nci maddesine göre yapılmış bildirimle rağmen süresinde vermeyenlere 6 ayı geçmemek üzere yeni bir süre verilir.

İstenilen belgeleri bu süre içinde vermeyenlerin hakkı düşer.

Bu Kanunda yazılı yönetmelik 2 ay içinde Maliye Bakanlığınca düzenlenir. Bu yeni yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar 1135 sayılı Kanunun 5 inci maddesine müsteniden yürürlüğe konulan yönetmeliğin uygulanmasına devam edilir.

Geçici Madde 4- (Ek: 16/7/2004-5228/58 md.)

Takdir ve Tevzi Komisyonunca, hak sahibi olduklarını iddia eden şahıslara bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren mallarını araştırmaya yönelik bir yıl süre verilir. Verilen süre içerisinde millileştirme belgelerini komisyona ibraz edemeyenler tazminattan faydalandırılmaz.

Madde 15 – Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 16 – Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**1135 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanunun/ İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	1135 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
1988	2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 14, Geçici Madde 2, Geçici Madde 3	15/5/1976
5228	9, Geçici Madde 4	31/7/2004